

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

Факультет фізичного виховання і спорту

Відділ аспірантури та докторантури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Вінницького державного
педагогічного університету

імені Михайла Коцюбинського

проф. Лазаренко Н.І.

04 20 22 року

ПРОГРАМА
вступного екзамену

«Дослідницька пропозиція»

підготовки доктора філософії

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 017 Фізична культура і спорт

освітньо-наукова програма Фізична культура і спорт

Вінниця – 2022 рік

Розробники: Костюкевич Віктор Митрофанович, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор;

Вознюк Тетяна Володимирівна, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри теорії і методики спорту.

Рецензенти: Ахметов Р.Ф, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, Житомирський державний університет імені Івана Франка;

Асаулюк І.О., доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського.

Програма вступного екзамену «Дослідницька пропозиція» з підготовки доктора філософії за освітньо-науковою програмою «Фізична культура і спорт» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт / В.М. Костюкевич, Т.В. Вознюк. Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. 2021. 11 с.

Програма вступного екзамену до аспірантури «Дослідницька пропозиція» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Фізична культура і спорт» підготовки доктора філософії галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт. Вступний екзамен дозволяє виявити рівень підготовленості дослідницької пропозиції, визначення вступником до аспірантури прогнозованої теми дисертації, обґрунтування її актуальності і методології осмислення.

Програма розглянута і схвалена на спільному засіданні кафедр теорії і методики спорту та теорії і методики фізичного виховання Протокол від «10» 02 2021 року № 3

Програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії факультету фізичного виховання і спорту Протокол від «24» 02 2021 року № 8

Програма розглянута і схвалена на засіданні вченої ради факультету фізичного виховання і спорту Протокол від «10» 02 2021 року № 7

ВСТУП

Підготовка фахівців з вищою освітою за третім освітньо-науковим рівнем вищої освіти у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт за освітньо-науковою програмою «Фізична культура і спорт», згідно з чинними вимогами передбачає формування здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі фізичного виховання і спорту, в тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики; здобуття теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Вступний екзамен «Дослідницька пропозиція» спрямований на визначення здатності здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт до здійснення педагогічної, науково-дослідницької і дослідно-експериментальної діяльності.

Дослідницька пропозиція – це наукова робота, яка містить вичерпну систематизовану інформацію за обраною темою та є стислим викладом науково-дослідних ідей стосовно розуміння та перспектив дослідження обраної наукової проблеми і передбачає виклад матеріалу на основі спеціально підібраних джерел та самостійно проведеного дослідження про тему майбутнього дисертаційного дослідження, її актуальність, стан розробки у вітчизняній та зарубіжній науці, можливі шляхи розв'язання поставлених завдань, наукові досягнення вступника за обраною спеціальністю, висвітлені в його попередніх роботах, тощо. Дослідницька пропозиція має відповідати напрямам дисертаційних досліджень з обраної спеціальності, визначених освітньо-науковою програмою. У цьому документі вступник до аспірантури повинен продемонструвати свою наукову інтенцію, вміння творчо і критично мислити, здібності до генерування нових ідей.

Дослідницька пропозиція повинна мати обсяг 5-7 сторінок формату А4, шрифт Times New Roman кегль 14, всі поля по 2 см, міжрядковий інтервал 1,5 пт.

Дослідницька пропозиція подається вступником до відділу аспірантури та докторантури за 30 днів до проведення вступних випробувань для

рецензування передбачуваному науковому керівнику. Крім текстового варіанту, готується її слайд-презентація. За результатами розгляду дослідницької пропозиції передбачуваний науковий керівник надає вступникові протокол співбесіди. Протокол співбесіди та дослідницька пропозиція подаються вступником до відділу аспірантури і докторантури з іншими документами зазначеними в Правилах прийому до аспірантури і докторантури не пізніше 10 днів до проведення вступних випробувань.

У разі неподання зазначених документів у встановлені терміни вступник до аспірантури не допускається до вступних випробувань. Дослідницька пропозиція оцінюється предметною комісією під час співбесіди щодо дослідницької пропозиції.

Орієнтовна структура дослідницької пропозиції

У дослідницькій пропозиції обґрунтовуються актуальність обраної тематики, ступінь її розробленості у вітчизняній і зарубіжній науці; містяться основні завдання та можливі шляхи їх вирішення; визначаються об'єкт і предмет дослідження; пропонується передбачувана структура; наводиться інформація про наукові досягнення, опубліковані наукові праці.

Інформація щодо дослідника та дослідницької команди. У цьому розділі вказуються ПІБ особи, яка вступає до аспірантури, ПІБ, науковий ступінь та вчене звання передбачуваного наукового керівника, назва кафедри, на якій передбачається виконувати дисертаційне дослідження. Також тут може бути відображена інформація щодо публікацій, досвіду проведення чи участі в інших дослідженнях вступника до аспірантури, контакти (телефон, e-mail) тощо.

Назва дослідження. Тема дослідницької пропозиції обирається з урахуванням тематики наукових досліджень наукових шкіл Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Тематика майбутніх наукових досліджень може ініціюватися вступником, подаватися на розгляд кафедри і враховуватися за умови забезпечення актуальності, відповідності спеціальності та узгодження з науково-дослідними роботами, що виконуються в університеті.

Вступ. Має обов'язково містити формулювання наукового завдання, короткий огляд ступеня вивченості предмета дослідження, стисле обґрунтування актуальності дослідження. У вступі необхідно переконливо продемонструвати, що дослідження, дійсно, надасть необхідну стратегічну

інформацію для вирішення завдань наукових шкіл університету, а його теоретичні положення будуть мати практичне застосування.

Мета та завдання дослідження. У цьому розділі чітко викладають мету та завдання пропонованого наукового дослідження. Назва, мета, об'єкт, предмет та завдання дослідження мають бути логічно пов'язаними.

Гіпотеза дослідження. Виходячи зі ступеня вивченості проблеми та сучасної ситуації, що склалася в спеціальності, лаконічно формулюється основна гіпотеза дослідження.

Методологія дослідження. Окрім загальнонаукових та спеціальних методів, а також інструментів, які планується використати в процесі реалізації дослідження, в цьому розділі бажано обґрунтувати підходи до формування вибіркової сукупності дослідження, шляхи розв'язання поставлених завдань, етичні засади дослідження, забезпечення контролю якості проведення дослідження тощо.

Можливі шляхи розв'язання поставлених задач. Тут варто описати очікувані наукові результати пропонованого дослідження, їх можливе практичне застосування та що необхідно зробити для того, щоб результати цього дослідження були помічені й застосовані тими структурами, де вони можуть бути потенційно корисними.

Список основних літературних джерел дослідження. Тут наводиться перелік джерел інформації та даних, які використано під час підготовки цієї дослідницької пропозиції та (за можливості) перелік кластерів запланованих до використання літературних джерел за темою дослідження.

Презентація дослідницької пропозиції готується з використанням програмного продукту Microsoft PowerPoint і не повинна перевищувати 15 слайдів (максимум 2 слайди на хвилину промови). Тіло слайдів презентації бажано обрати одне для всієї презентації. Можна скористатися шаблонами. В одному слайді доцільно вміщувати не більше, ніж 10 рядків тексту.

Структура виступу:

- тема дисертаційного дослідження (1 слайд);
- актуальність обраної проблеми дослідження (1 слайд);
- об'єкт і предмет дослідження (1 слайд);
- мета та завдання дослідження (1 слайд);

- методологія дослідження (1 слайд);
- гіпотеза дослідження (1 слайд);
- можливі шляхи розв'язання поставлених завдань (1-2 слайди);
- учасники дослідження (1 слайд)
- очікувана наукова новизна (1 слайд)
- передбачувані основні результати дослідження (1-2 слайди)
- бібліографічний список основної літератури методологічного характеру, яка відповідає тематиці дослідження (1-2 слайди).

Критерії та методи оцінювання

На вступний екзамен відводиться **100 балів**.

Дослідницька пропозиція оцінюється від 0 до 70 балів за такими критеріями:

- володіння науковим стилем викладу матеріалу (10 балів);
- уміння науково обґрунтовувати проблему (10 балів);
- уміння довести актуальність роботи (10 балів);
- відповідність теми дисертаційного дослідження меті та завданням, коректність висновків (10 балів);
- уміння аналізувати та систематизувати наукові джерела (10 балів);
- володіння дослідницькими методами (10 балів);
- вміння коректно, стисло, точно відповідати на запитання (10 балів).

Відповіді на запитання членів комісії на співбесіді оцінюються від 0 до 30 балів.

Орієнтовний перелік питань для обговорення дослідницької пропозиції:

1. Які методологічні підходи будуть основою для проведення дослідження?
2. Які інструментальні методики буде використано в процесі дослідження?
3. Охарактеризуйте методи математичної статистики, що будуть використані під час опрацювання результатів дослідження.

4. Яка Ваша особиста участь буде у проведенні педагогічного експерименту?

5. Як буде здійснюватися впровадження результатів дослідження у практику?

6. За допомогою яких методів будуть вирішуватися основні завдання дослідження?

7. Що стало підґрунтям для обрання теми дослідження?

8. Які фундаментальні праці вітчизняних та зарубіжних науковців Ви взяли за основу дослідження?

9. Яка різниця в методологічних підходах у раніше проведених і ваших передбачуваних дослідженнях?

10. Охарактеризуйте наукову гіпотезу дослідження.

11. Які питання цієї наукової проблеми не вирішено в попередніх дослідженнях?

12. На чому ґрунтується обраний алгоритм дослідження?

13. Як буде здійснюватися підбір контингенту іспитованих?

14. Коротко окресліть основні етапи дослідження.

15. Охарактеризуйте наукову новизну отриманих результатів дослідження.

16. Які наукові теорії стали підґрунтям у Вашому дослідженні.

17. Як будуть поєднуватися нові результати дослідження з тенденцією розвитку обраного виду спорту?

18. У чому буде полягати практична значущість отриманих результатів дослідження?

Остаточне оцінювання здійснює комісія на основі презентації дослідницької пропозиції і відповідей на запитання згідно з Критеріями оцінювання знань і вмінь здобувачів освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського за такими рівнями і критеріями:

Оцінка за шкалами ECTS, стобальною, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень вступника до аспірантури
А 90-100 балів ВІДМІННО	Тема розкрита повністю. Презентація забезпечує повне розкриття теми і має елементи новизни. Вступ містить значний і різноманітний масив опрацьованих інформаційних джерел, критичний огляд наукової літератури, узагальнення і висновки, які дозволяють чітко визначити авторську позицію щодо актуальності та доцільності дослідження. Автором коректно визначено об'єкт, предмет, гіпотезу, мету, завдання і методи дослідження. Представлена дослідницька пропозиція має наукову новизну та практичну цінність. Доповідь логічна, повна, стисла, проілюстрована бездоганно оформленими наочними матеріалами. Відповіді на запитання правильні, стислі, аргументовані.	ВИСОКИЙ
В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ	Тема розкрита, проте є окремі недоліки неprincipового характеру. Презентація забезпечує повне розкриття теми і має елементи новизни. Вступ містить значний і різноманітний масив опрацьованих інформаційних джерел, наявні авторські висновки, посилання на першоджерела, проте аналіз літературних джерел зроблений поверхнево, відсутні узагальнення, наукова полеміка. Подані у роботі авторські пропозиції не достатньо обґрунтовують актуальність та доцільність їх реалізації в освітньому процесі. Науковий апарат дослідження сформульовано коректно. Представлені рекомендації мають наукову новизну та практичну цінність, адекватні виявленим проблемам. Доповідь логічна, повна, стисла, проілюстрована добре оформленими наочними матеріалами. Відповіді на питання в основному правильні, вступник добре знає предмет роботи.	ВИСОКИЙ
С 75-79 балів ДОБРЕ	Тема розкрита, але мають місце окремі недоліки неprincipового характеру. У презентації трапляється порушення логіки в побудові дослідження, взаємозв'язку між	ДОСТАТНІЙ

	<p>підрозділами роботи. Аналіз літературних джерел зроблений поверхнево, відсутні узагальнення, наукова полеміка, авторські висновки, посилання на першоджерела. Подані у роботі авторські пропозиції не містять обґрунтування актуальності та доцільності їх реалізації в освітньому процесі. Науковий апарат дослідження потребує доопрацювання. Відповіді на питання в основному правильні, вступник добре знає предмет роботи.</p>	
<p>D 60-79 балів ЗАДОВІЛЬНО</p>	<p>Тема роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістового характеру, наявні ознаки компіляції, відсутні узагальнення, авторські висновки. Дослідження проведені на обмеженій інформаційній базі, відсутні чітко аргументовані авторські висновки. Є зауваження щодо оформлення презентації. Науковий апарат дослідження потребує значного доопрацювання. Доповідь прочитана за текстом, вступник не володіє окремими питаннями теми, не всі відповіді на запитання членів предметної комісії правильні або повні.</p>	<p>ЗАДОВІЛЬНИЙ</p>
<p>E 50-59 балів ДОСТАТНЬО</p>	<p>Тема роботи розкрита частково, мають місце недоліки змістового характеру, наявні ознаки компіляції, відсутні узагальнення, авторські висновки. Науковий апарат дослідження потребує визначено не коректно. Доповідь прочитана за текстом, вступник не володіє окремими питаннями теми, не всі відповіді на запитання членів предметної комісії правильні або повні. Наочні матеріали не відображають зміст передбачуваного дослідження.</p>	<p>НИЗЬКИЙ</p>
<p>Fx 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО</p>	<p>Мета роботи сформульована не чітко, змістовне наповнення не відповідає темі дослідження. Важко визначити ступінь самостійності представлених матеріалів. Обґрунтування запропонованих рекомендацій і пропозицій відсутнє. Оформлення має суттєві недоліки. Доповідь не відображає зміст роботи, більшість відповідей на запитання неточні або неправильні, вступник не володіє предметом дослідження. Наочні матеріали відсутні.</p>	<p>НЕЗАДОВІЛЬНИЙ</p>
<p>F 0-34 балів НЕПРИЙНЯТНО</p>		

4. Рекомендована література

Основна

1. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М., Ковальчук Л. І. Основи наукових досліджень у галузі педагогіки: підручник. Тернопіль : Крок, 2017. 340 с.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
3. Денисова ЛВ., Хмельницькая ИВ., Харченко ЛА.. Измерение и методы математической статистики в физическом воспитании и спорте: уч. пособие для вузов. Киев: Олимпийская литература; 2008. 127 с.
4. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. К. : Юрінком інтер, 2008. 1040 с.
5. Кашуба ВА. К вопросу использования современных технологий в спортивной подготовке. Молодіжний науковий вісник східноєвропейського національного університету ім.Лесі Українки. Фізичне виховання і спорт. Луцьк: Східна Європейський національний університет ім. Лесі Українки. 2015; (19): 172 -184.
6. Костюкевич ВМ., Воронова ВІ., Шинкарук ОА. [та ін.] Основи науково-дослідної роботи магістрантів та аспірантів у вищих навчальних закладах (спеціальність: 017 Фізична культура і спорт): навч. посіб. За заг. ред. ВМ. Костюкевича. Вінниця : ТОВ «Нілан – ЛТД», 2016. 554 с.
7. Костюкевич ВМ. Теорія і методика спортивної підготовки. Навчальний посібник. 2-е вид.перероб. та доп. Київ: КНТ, 2016. 616 с.
8. Костюкевич В.М., Шевчик Л.М., Сокольвак О.Г. Метрологічний контроль у фізичному вихованні та спорті: навч. посібник. Вінниця: Нілан ЛТД, 2015. 256 с.
9. Круцевич ТЮ, редактор. Теория и методика физического воспитания. Т. 1. Киев: Олимпийская лит.; 2003. 422 с.Платонов ВН. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учеб. Кн. 2. Киев: Олимпийская лит.; 2015. 752 с.
10. Михалик ЄЛ., Черепок ОО., Малахова СМ. Біологічний вік та кількісна оцінка рівня фізичного здоров'я людини. Навчально-методичний посібник. ЗДМУ. 2011. 115 с.

11. Платонов ВН. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учеб. Кн. 2. Киев: Олимпийская лит.; 2015. 752 с.
12. Уилмор ДжХ, Костил ДЛ. Физиология спорта. Киев: Олимпийская лит.; 2001. 503 с.
13. Шкретій Ю.М. Управління тренувальним і змагальним навантаженнями спортсменів високого класу. Київ: Олімпійська література; 2005. 257 с.

Додаткова

1. Абсалямов ТМ. Роль и место науки в подготовке спортсменов высокого класса. Теория и практика физ. культуры. 2003;(10):17–9.
2. Вихрущ В. О. Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження: підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 336 с.
3. Виноградський БА. Моделювання складних біомеханічних систем і його реалізація в спорті. Львів: ЗУКЦ; 2007. 284 с.
4. Дорошенко Э.Ю. Управление технико-тактической деятельностью в командных спортивных играх : [монография]. Запорожье: ООО «ЛИПС ЛТД», 2013. 436 с.
5. Козина ЖЛ. Индивидуализация подготовки спортсменов в игровых видах спорта: монография. Харьков: Точка; 2009. 396 с.
6. Козлова О.К. Подготовка спортсменов высокой квалификации в условиях профессионализации легкой атлетики [монография]. К.: Олімпійська література, 2012. 368 с.
7. Кутек ТБ. Сучасна спортивна підготовка кваліфікованих спортсменок, які спеціалізуються в легкоатлетичних стрибках. Житомир. 2014. 279 с.
8. Матвеев ЛП. Общая теория спорта и её прикладные аспекты: учеб. Ч. 1. М.: Известия; 2001. 303 с.
9. Основы персональной тренировки. Под ред. Роджера Эрла, Томаса Р. Бехля; пер. с англ. И. Андреев. Киев: Олимпийская литература, 2012. 724 с.
10. Шинкарук О. Концепция формирования системы подготовки, отбора спортсменов и их ориентации в процессе многолетнего совершенствования. Педагогіка, психологія та мед.–біол. проблеми фіз. виховання і спорту. 2012(12):144–8.
11. Шиян БМ, Папуха ВГ. Теорія фізичного виховання. Тернопіль: Збруч; 2000. 184 с.